

Etiopie

Víza

<http://www.evisa.gov.et/> (62 €, 2024)

Kdy vyletět?

Nejlepší doba pro návštěvu Etiopie je od října do února, kdy je počasí suché a stabilní, což umožňuje pohodlné cestování a prohlídku hlavních turistických atrakcí. Nejhorší doba je od června do září, kdy dešťové období přináší intenzivní srážky, které mohou výrazně zkomplikovat cestování a přístup k mnoha místům.

Nejlepší období: Říjen až únor Suché a stabilní počasí, mírné teploty ve většině oblastí. Ideální pro návštěvu historických památek, národních parků a přírodních rezervací.

Klíčové destinace:

- Addis Abeba:** Příjemné městské klima.
- Simien Mountains:** Skvělé podmínky pro trekking a pozorování divoké přírody.
- Lalibela:** Příznivé počasí pro prohlídku skalních kostelů.
- Omo Valley:** Suché období, vhodné pro kulturní výlety.
- Danakilská proláklina:** Stabilní počasí pro návštěvu jednoho z nejteplejších míst na Zemi.

Nejhorší období: Červen až září

Dešťové období s intenzivními srážkami, které mohou komplikovat dopravu a přístup k turistickým atrakcím. Vyšší riziko záplav a blátivých cest.

Problémové oblasti:

- Omo Valley:** Silné deště a možné záplavy.
- Simien Mountains:** Blátivé a nebezpečné trekingové trasy.
- Bale Mountains:** Riziko špatných cestovních podmínek a obtížné přístupnosti.
- Southern Nations, Nationalities, and Peoples' Region (SNNPR):** Komplikované cestování kvůli deštům a špatným silnicím.

1. Leden

- **Pro:** Suché období, mírné teploty v nížinách i v pohořích. Ideální pro cestování do oblastí jako Addis Abeba, Simien Mountains a Omo Valley.
- **Proti:** Chladné noci ve vyšších polohách, jako jsou Lalibela a Simien Mountains, někdy až mrazivé.

2. Únor

- **Pro:** Pokračující suché období, stabilní a příjemné počasí v Addis Abebě, Axumu a na Danakilské proláklině.
- **Proti:** Chladné noci ve vyšších nadmořských výškách, jako v Bale Mountains.

3. Březen

- **Pro:** Mírné teploty, vhodné pro návštěvu historických míst, jako je Gondar a národních parků jako Awash National Park.
  - **Proti:** Mírný nárůst teplot v nížinách, například v oblasti Dire Dawa.
4. Duben
- **Pro:** Příjemné teploty, začátek zeleného období v pohořích Simien a Bale.
  - **Proti:** Zvýšené riziko občasných dešťů, zejména v jižních oblastech jako Omo Valley.
5. Květen
- **Pro:** Začátek dešťového období, svěží a zelená krajina v oblasti Great Rift Valley.
  - **Proti:** Zvýšené riziko silnějších dešťů, které mohou komplikovat cestování, například v oblasti Gambela.
6. Červen
- **Pro:** Zelená a svěží krajina díky dešťům, mírné teploty ve vyšších polohách, jako jsou Simien Mountains.
  - **Proti:** Silné deště mohou způsobit problémy na cestách, zejména v odlehlějších oblastech jako Southern Nations, Nationalities, and Peoples' Region (SNNPR) na jihozápadě Etiopie.
7. Červenec
- **Pro:** Pokračující zelené období, mírné teploty ve vyšších polohách, jako jsou Simien Mountains a Bale Mountains.
  - **Proti:** Intenzivní deště, které mohou komplikovat dopravu a přístup k některým turistickým atrakcím, například v Omo Valley.
8. Srpen
- **Pro:** Krásná zelená krajina, mírné teploty ve vyšších polohách, jako je Debre Berhan.
  - **Proti:** Silné deště, riziko záplav a špatných cestovních podmínek, zejména v nížinách jako Awash National Park.
9. Září
- **Pro:** Konec dešťového období, mírné teploty, krásná příroda po deštích v pohořích jako Simien Mountains.
  - **Proti:** Možné zbytky dešťů a blátivé cesty, zejména v jižních oblastech jako Konso.
10. Říjen
- **Pro:** Suché a stabilní počasí, mírné teploty, ideální pro cestování do míst jako Lalibela, Gondar a Danakilská proláklina.
  - **Proti:** Některé cesty mohou být stále obtížné po období dešťů, zejména v odlehlých oblastech jako Afar Region.
11. Listopad
- **Pro:** Suché počasí, mírné teploty, vhodné pro návštěvu Axumu, Addis Abeby a Simien Mountains.
  - **Proti:** Možnost chladnějších nocí ve vyšších oblastech, jako je Lalibela.
12. Prosinec
- **Pro:** Stabilní a mírné počasí, suché období, vhodné pro turistiku v Omo Valley, Gondar a Harar.
  - **Proti:** Chladné noci ve vyšších polohách jako v Simien Mountains a Bale Mountains.

Pouť po etiopských kláštorech

V okolí Addis Abeby se nachází několik významných klášterů, které stojí za návštěvu.

Addis Abeba - Klášter Debre Libanos

- **Největší zajímavost:** Tento klášter, založený svatým Tekle Haymanotem v roce 1284, je jedním z nejvýznamnějších duchovních míst v Etiopii. Klášter se nachází na okraji úchvatného kaňonu řeky Jemma, což mu dodává zvláštní atmosféru klidu a spirituality.
- **Proč navštívit:** Debre Libanos je duchovním centrem, kde můžete obdivovat historické fresky a starobylé rukopisy. Je také místem legendy o svatém Tekle Haymanotovi, který je často zobrazován s jednou nohou, protože podle legendy stál mnoho let na jedné noze, zatímco se modlil.

Klášter Debre Libanos se nachází přibližně 100 km severně od Addis Abeby, v malebné oblasti na okraji kaňonu řeky Jemma, což je přítok řeky Modrý Nil. Klášter je postaven na vysoké plošině s úchvatným výhledem na okolní krajinu. Debre Libanos byl založen v roce 1284 svatým Tekle Haymanotem, jedním z nejvýznamnějších světců v historii Etiopské ortodoxní církve. Svatý Tekle Haymanot je považován za zakladatele kláštera a legendy o něm přetrvávají v místní tradici dodnes.

Náboženský význam Debre Libanos je jedním z nejdůležitějších duchovních míst v Etiopii. Klášter hraje klíčovou roli v náboženském životě země a je považován za jedno z nejposvátnějších míst pro etiopské ortodoxní věřící. Legenda praví, že svatý Tekle Haymanot, který se stal zakladatelem kláštera, stál mnoho let na jedné noze, modlil se a meditoval, až mu druhá noha odpadla. Proto je často zobrazován s jednou nohou.

Návštěva kláštera Debre Libanos

Pokud plánujete duchovní pouť do Etiopie, klášter Debre Libanos je jedním z nejvýznamnějších míst, které byste neměli vynechat. Klášter se nachází přibližně 3 kilometry od hlavní silnice A3, která spojuje Addis Abebu s Fiche. Zde je podrobný průvodce vaší návštěvou:

Příjezd do Debre Libanos

Po příjezdu autobusem na zastávku na hlavní silnici A3, která vede z Addis Abeby do Fiche, se můžete rozhodnout, jakým způsobem dorazíte do kláštera:

- **Pěšky:** Cesta do kláštera trvá přibližně 30-45 minut a vede malebnou etiopskou krajinou. Pokud máte čas a chuť, pěší cesta vám umožní lépe vnímat místní atmosféru.
- **Místní doprava:** Alternativně můžete využít místní dopravu, jako je mototaxi nebo minibusy, které vás pohodlně zavezou přímo ke klášteru.

Klášter Debre Libanos

- **Hlavní chrám (Kidus Mikael Church):** Tento chrám, zasvěcený svatému Michaelovi, je centrem klášterního komplexu. Je vyzdoben nádhernými freskami a ikonami a nabízí hluboký duchovní zážitek, zejména během bohoslužeb. Chrám Kidus Mikael byl postaven na počátku 20. století a je zasvěcen svatému Michaelovi, jednomu z hlavních archandělů, který je v etiopské ortodoxní tradici velmi uctíván. Svatý Michael je považován za ochránce Etiopie a chrám je proto považován za jedno z hlavních míst bohoslužby a duchovního života v zemi.

Chrám byl postaven na místě původního středověkého kostela, který byl zničen během italské okupace Etiopie ve 30. letech 20. století. Nový chrám byl dokončen v roce 1961 na příkaz císaře Haile Selassieho, který chtěl obnovit důležitost tohoto duchovního místa.

Kidus Mikael Church se vyznačuje tradiční etiopskou architekturou s moderními prvky. Chrám je postaven z kamene a má impozantní kopuli, která je viditelná z dálky. Vstupní portál je zdoben řadou reliéfů a ikon, které zobrazují různé scény z bible a etiopských církevních dějin.

Uvnitř chrámu je atmosféra naplněná duchovnem. Nádherné fresky a ikonostasy zobrazují svaté, archanděly a biblické scény, což vytváří silné vizuální spojení s vírou. Fresky jsou dílem významných etiopských umělců a představují důležitý prvek liturgického života chrámu.

- **Hrobka svatého Tekle Haymanota:** Klíčovým místem je hrobka svatého Tekle Haymanota, zakladatele kláštera, který je považován za jednoho z největších etiopských světců. Poutníci sem přicházejí, aby hledali jeho požehnání a duchovní uzdravení.

Hrobka svatého Tekle Haymanota je jednoduchá svatyně v souladu s tradičním etiopským stylem, zdůrazňujícím prostotu a duchovnost. Je umístěna v hlavním chrámu kláštera, kde je často zahalená do dýmu z vonného kadidla a ozdobena svíčkami a květinami, které sem přinášejí poutníci. Nad hrobkou se nachází ikony a fresky, které zobrazují život a zázraky svatého. Stěny jsou pokryty modlitebními plátny a texty z Bible, které věřící často čtou nebo zpívají během svých návštěv.

- **Svaté ikony a relikvie:** Klášter uchovává několik starobylých ikon a relikvií, které mají velký význam pro etiopskou ortodoxní církev. Tyto předměty jsou často předmětem uctívání a modliteb.
  - Ikona svatého Tekle Haymanota: Tato ikona, která zobrazuje svatého Tekle Haymanota, je jednou z nejvíce uctívaných v klášteře. Světec je na ní zobrazen s anděly, kteří ho podporují během jeho zázračného stání na jedné noze. Ikona je zdrojem modliteb a meditace pro návštěvníky, kteří sem přicházejí hledat duchovní útěchu.
  - Ikona svatého Michaela: Další důležitá ikona v klášteře je zasvěcena svatému Michaelovi, patronu hlavního chrámu. Tato ikona je zvláště významná během svátku svatého Michaela, kdy se konají procese a bohoslužby před touto ikonou.
  - Relikvie svatého Tekle Haymanota: Klášter uchovává několik relikvií spojených se svatým Tekle Haymanotem, včetně údajné části jeho kostí. Tyto relikvie jsou uchovávány v bohatě zdobené schránce, kterou poutníci uctívají při svých návštěvách.
  - Historické kříže a liturgické nástroje: V klášteře se také nachází několik starobylých křížů, které jsou vyrobeny z různých materiálů, včetně zlata a stříbra. Některé z těchto křížů jsou datovány do středověku a jsou používány při speciálních bohoslužbách a rituálech. Dále jsou zde uchovávány starobylé liturgické nástroje, jako jsou kadidelnice a kalichy, které jsou považovány za posvátné a často zdobené složitými ornamenty.
  - Knihy a rukopisy: Klášter také vlastní několik starých rukopisů a knih, které obsahují liturgické texty, modlitby a biblické příběhy psané v klasické ge'ezštině, liturgickém jazyce etiopské ortodoxní církve. Tyto knihy jsou cenné nejen pro svou náboženskou hodnotu, ale také jako kulturní a historické artefakty.

Jeskyně svatého Tekle Haymanota

Asi 15 minut chůze od kláštera se nachází posvátná jeskyně, kde se svatý Tekle Haymanot modlil a meditoval. Toto místo je hluboce duchovní a poutníci zde často tráví čas v tichu a modlitbách.

- **Zázračné prameny:** Nedaleko jeskyně jsou prameny, které jsou považovány za léčivé. Mnoho poutníků věří, že voda z těchto pramenů má schopnost léčit fyzické i duchovní neduhy.

Most Portugalců (Portuguese Bridge)

Po návštěvě kláštera a jeskyně můžete pokračovat přibližně 20 minut chůze na sever k historickému mostu, známému jako „Most Portugalců“. Tento kamenný most z 17. století nabízí úchvatné výhledy na kaňon řeky Jemma.

- **Vyhlídky na kaňon řeky Jemma:** Pokud máte dostatek času, doporučuji pokračovat dále po stezce k vyhlídce, která nabízí panoramatické výhledy na hluboký kaňon a řeku.

Přenocování v Debre Libanos

Pokud plánujete přenocování v této oblasti, máte několik možností:

- **Penziony a ubytovny:** V okolí kláštera nebo ve vesnici Debre Libanos najdete jednoduché penziony a ubytovny pro poutníky.
- **Klášterní areál:** Někteří poutníci preferují přenocovat přímo v klášterním areálu, což poskytuje jedinečný duchovní zážitek. Doporučuji si předem ověřit možnost ubytování v klášteře, zvláště během náboženských svátků.

Cesta zpět

Po návštěvě Debre Libanos se můžete vrátit zpět na hlavní silnici A3, kde můžete nasednout na autobus nebo jiný dopravní prostředek zpět do Addis Abeby nebo pokračovat dále na sever do Fiche nebo dalších destinací.

Addis Abeba - Klášter Entoto Maryam

- **Největší zajímavost:** Klášter Entoto Maryam je jedním z nejstarších a nejposvátnějších míst v Etiopii. Leží na vrcholu hory Entoto, která se tyčí nad Addis Abebou, a je známý jako místo korunovace císaře Menelika II. v roce 1889. Klášter je zasvěcen Panně Marii (Maryam) a hraje klíčovou roli v etiopské ortodoxní církvi.
- **Proč navštívit:** Entoto Maryam je nejen náboženským centrem, ale také významným historickým místem, které nabízí nádherné výhledy na Addis Abebu a okolní krajinu. Návštěva kláštera poskytuje jedinečnou příležitost prozkoumat bohatou historii Etiopie a prožít duchovní zážitky v jednom z nejuctívanějších míst v zemi.

Klášter Entoto Maryam se nachází na vrcholu hory Entoto, přibližně 9 km severně od centra Addis Abeby. Hora Entoto byla strategickým místem pro císaře Menelika II., který z tohoto místa řídil výstavbu nového hlavního města Addis Abeba. Klášter byl založen v 19. století a stal se důležitým centrem pro etiopskou ortodoxní církev.

Náboženský význam kláštera Entoto Maryam spočívá nejen v jeho duchovní roli, ale také v jeho historickém významu. Klášter je úzce spojen s korunovací císaře Menelika II., který byl jedním z nejvýznamnějších panovníků v etiopské historii. Entoto Maryam je také místem, kde císařovna Taytu Betul, manželka Menelika II., založila první palác, který dnes slouží jako muzeum.

Návštěva kláštera Entoto Maryam

Klášter Entoto Maryam je oblíbeným cílem jak pro poutníky, tak pro turisty. Zde je podrobný průvodce vaší návštěvou:

Příjezd do Entoto Maryam

Při návštěvě Entoto Maryam můžete z Addis Abeby využít několik způsobů dopravy:

- **Autem nebo taxi:** Nejrychlejší a nejpohodlnější způsob, jak se dostat na vrchol hory Entoto. Cesta trvá přibližně 30 minut z centra Addis Abeby a vede malebnou krajinou se vzrostlými eukalypty.
- **Pěší túra:** Pro aktivnější návštěvníky je možné vystoupat na horu pěšky. Túra je náročná, ale odměnou jsou úchvatné výhledy a možnost vnímat místní přírodu zblízka.

Klášter Entoto Maryam

- **Hlavní chrám (Church of Maryam):** Tento chrám, zasvěcený Panně Marii, je centrální budovou kláštera. Je postaven v tradičním etiopském stylu a jeho interiér je vyzdoben ikonami a nástěnnými malbami, které zobrazují scény z biblických příběhů. Chrám je místem pravidelných bohoslužeb a poutí, zejména během svátku Mariina nanebevzetí (Fasika), kdy se zde scházejí tisíce věřících z celé Etiopie. Budova chrámu má osmiboký tvar, typický pro tradiční etiopské kostely, a je postavena z kamenů a dřeva, s bohatě zdobenou střechou a fasádou. Uvnitř chrámu jsou vzácné ikony a relikvie, které přitahují poutníky a věřící.
- **Palác císaře Menelika II.:** V těsné blízkosti kláštera se nachází první palác císaře Menelika II. a císařovny Taytu Betul, který dnes slouží jako muzeum. Zde můžete prozkoumat historické artefakty, včetně zbraní, šperků a osobních předmětů císařské rodiny, a dozvědět se více o významu této oblasti v dějinách Etiopie.
- **Svaté prameny:** V okolí kláštera se nachází několik pramenů, které jsou považovány za posvátné. Tyto prameny byly údajně objeveny císařovnou Taytu a dodnes jsou vyhledávány pro své léčivé účinky. Poutníci často navštěvují tyto prameny, aby se očistili a hledali duchovní uzdravení.

Výhled na Addis Abebu

Po návštěvě kláštera a paláce doporučuji pokračovat k vyhlídce, která nabízí panoramatický pohled na Addis Abebu a okolní krajinu. Vyhlídka je oblíbeným místem k fotografování a relaxaci po duchovním zážitku v klášteře.

Přnocování na hoře Entoto

Pokud plánujete přnocování na hoře Entoto, máte několik možností:

- **Penziony v blízkosti kláštera:** V okolí kláštera Entoto Maryam najdete několik jednoduchých penzionů, které nabízejí základní ubytování pro poutníky a turisty.
- **Klášterní areál:** Někteří poutníci se rozhodnou přenocovat přímo v areálu kláštera, což poskytuje hluboký duchovní zážitek. Doporučuji si předem ověřit možnost ubytování v klášteře, zejména během náboženských svátků.

Cesta zpět

Po návštěvě kláštera Entoto Maryam se můžete vrátit zpět do Addis Abeby stejnou cestou, nebo pokračovat k dalším zajímavostem na hoře Entoto, jako je například Etnografické muzeum nebo trh se suvenýry.

Debre Birhan

Debre Birhan je nejen důležité náboženské místo, ale také historicky významné město, které poskytuje návštěvníkům jedinečný vhled do etiopské ortodoxní křesťanské tradice. Město bylo založeno císařem Zara Yaqobem v 15. století, a od té doby se stalo významným centrem pro náboženské a kulturní aktivity v regionu. Kombinace starověkých kostelů, náboženských setkání a historických památek dělá z Debre Birhan cíl pro každého, kdo se zajímá o křesťanskou historii a kulturu v Etiopii.

Tato destinace je ideální pro ty, kteří chtějí zažít autentickou etiopskou duchovní atmosféru a prozkoumat krásu starobylých kostelů, které stále slouží své původní náboženské funkci.

Kostely v Debre Birhan

V Debre Birhan se nachází několik významných kostelů, které hrají důležitou roli v náboženském životě:

Medhane Alem Church (Medhaniyalem Senbete Bete)

Tento kostel je jedním z hlavních míst pro náboženské setkání ve městě. Je známý svou tradiční architekturou a náboženskou významností. Slouží jako centrum pro pravidelné bohoslužby a komunitní akce, přičemž **Senbete** označuje pravidelné setkání věřících.

- **Zajímavost:** Kostel Medhane Alem je pojmenován po Kristu jako „Spasiteli světa“ a je typickým příkladem etiopského pravoslavného chrámu s bohatou výzdobou a ikonami. Chrám Medhane Alem je také známý svými působivými nástěnnými malbami, které zobrazují různé biblické scény a světce, a jsou významným prvkem etiopského náboženského umění.

Selassie Church

Selassie znamená „Svatá Trojice“ a tento kostel je zasvěcen této klíčové doktríně křesťanské víry. Kostel Selassie v Debre Birhan je místem, kde se konají velké slavnosti na počest Svaté Trojice.

- **Zajímavost:** Selassie je velmi uctíváný a slouží jako hlavní kostel pro mnoho významných náboženských událostí ve městě. Tento kostel je architektonicky významný svým tradičním kruhovým tvarem a bohatou výzdobou interiéru, kde jsou umístěny ikony zobrazující Svatou Trojici a další významné biblické události. Při svátku Svaté Trojice (Fasika) se zde konají rozsáhlé procesí, které přitahují věřící z širokého okolí.

Gabriel Church

Tento kostel je zasvěcen archandělu Gabrielovi, který je jedním z nejdůležitějších svatých v etiopské ortodoxní tradici. Kostel Gabriel je místem, kde se věřící scházejí ke zvláštním modlitbám a bohoslužbám, obzvláště během svátku sv. Gabriela.

- **Zajímavost:** Architektura a fresky uvnitř tohoto kostela odrážejí bohatou historii a duchovní tradice Etiopie. Kostel Gabriel je významným poutním místem, zejména během svátku 28. srpna, kdy se zde konají velké oslavy na počest archanděla Gabriela. Fresky a ikony v kostele jsou považovány za umělecké skvosty, které odrážejí hlubokou víru a spiritualitu etiopského lidu.

Kidane Mihret Church

Tento kostel je zasvěcen Panně Marii a jejímu milosrdenství. Kostel Kidane Mihret je důležitým místem pro poutníky, kteří hledají požehnání a duchovní ochranu.

- **Zajímavost:** Kostel je obzvláště navštěvován během mariánských svátků, kdy se zde konají rozsáhlé procesí a bohoslužby. Kidane Mihret je známý svou bohatou výzdobou a speciálními rituály, které jsou prováděny při svátcích, jako je například slavnost Nanebevzetí Panny Marie. Kostel je také známý pro své relikvie a ikony, které jsou předmětem uctívání věřících.

Spirituální a kulturní význam Debre Birhan

Debre Birhan je více než jen místo s historickými kostely. Je to město, kde se hluboce zakořeněné náboženské tradice setkávají s každodenním životem. Místní obyvatelé i poutníci z celé Etiopie sem přicházejí, aby se modlili, uctívali a účastnili se náboženských slavností, které odrážejí bohatou kulturní a duchovní dědictví země. Kombinace posvátných míst a přátelské komunity vytváří atmosféru, která přitahuje nejen věřící, ale i ty, kteří chtějí lépe porozumět etiopské náboženské kultuře.

Návštěva Debre Birhan

Při návštěvě Debre Birhan máte příležitost prozkoumat nejen jednotlivé kostely, ale také se zúčastnit místních náboženských aktivit a slavností. Doporučuje se navštívit město během významných náboženských svátků, kdy je atmosféra města nejživější a nejduchovnější. Poutníci by si měli naplánovat dostatek času na návštěvu všech čtyř hlavních kostelů a na procházku po městě, kde mohou objevit další menší sakrální místa a místní trhy.

Pro ubytování můžete využít místní penziony, které poskytují základní komfort a příležitost setkat se s dalšími poutníky. Debre Birhan je snadno dostupné z Addis Abeby, a to buď po silnici, nebo místní

dopravou.

Cesta zpět

Po návštěvě Debre Birhan se můžete vrátit zpět do Addis Abeby, nebo pokračovat do dalších významných náboženských míst v okolí, jako je například klášter Debre Libanos, který se nachází na cestě zpět do hlavního města.

Debre Sina

- **Největší zajímavost:** Klášter Debre Sina je méně známý, ale stejně významný jako jiné kláštery v Etiopii. Nachází se ve vysokých horách a je často považován za jedno z duchovních center, kam se věřící vydávají pro meditaci a modlitby. Klášter je zasvěcen svaté Marii a je známý svou asketickou atmosférou.

Debre Sina je vzdálený a izolovaný klášter, který se nachází vysoko v horách, což z něj činí ideální místo pro meditaci a duchovní ústraní. Tento klášter, zasvěcený Panně Marii, je obklopen nádhernou přírodou a poskytuje úchvatné výhledy na okolní krajinu, což z něj činí nejen duchovní, ale i vizuálně přitažlivé místo.

Proč navštívit

Debre Sina je ideální místo pro ty, kdo hledají hluboký duchovní zážitek. Jeho izolovaná poloha poskytuje klidné a meditativní prostředí, které je ideální pro duchovní reflexi. Navíc, výhledy z kláštera na okolní krajinu jsou úchvatné, což z něj činí atraktivní cíl pro ty, kdo chtějí zažít autentický kus etiopské křesťanské tradice.

Debre Sina je také významným místem pro poutníky, kteří sem přicházejí, aby se modlili a hledali duchovní uzdravení. Klášter si uchovává několik starobylých ikon a náboženských artefaktů, které jsou považovány za zázračné a mají velký význam pro věřící.

Návštěva kláštera Debre Sina

Pokud plánujete návštěvu Debre Sina, je důležité si uvědomit, že cesta do tohoto kláštera není snadná. Přístup vede přes strmé horské stezky, které mohou být náročné, ale odměnou vám bude jedinečný zážitek v srdci etiopských hor.

- **Pěšky:** Nejčastějším způsobem, jak se dostat ke klášteru, je pěší túra, která může trvat několik hodin. Tento přístup je oblíbený mezi poutníky, kteří cestu vnímají jako součást svého duchovního procesu.
- **Místní doprava:** V blízkosti kláštera není běžná doprava dostupná. Doporučuje se vyhledat místního průvodce nebo skupinu, která vás povede na cestě do kláštera.

Kláster Debre Sina

- **Hlavní chrám (Kidane Mihret):** Tento chrám je centrem klášterního komplexu a je zasvěcen Panně Marii. Chrám je známý svou prostou, ale krásnou architekturou, která odráží hlubokou spiritualitu místa. Uvnitř chrámu jsou starobylé ikony a fresky, které jsou předmětem uctívání věřících.
- **Svaté ikony a relikvie:** Klášter Debre Sina uchovává několik starobylých ikon a relikvií, které mají velký význam pro etiopskou ortodoxní církev. Tyto předměty jsou často předmětem uctívání a modliteb:
  - Ikona Panny Marie: Hlavní ikona kláštera zobrazuje Pannu Marii a je považována za zázračnou. Věřící sem přicházejí hledat požehnání a duchovní útěchu.
  - Relikvie svatých: Klášter také uchovává relikvie několika etiopských svatých, které jsou umístěny v malých svatyních uvnitř chrámu.

Spirituální a kulturní význam

Debre Sina je hluboce duchovní místo, kde se mísí náboženská oddanost s nádherným prostředím etiopských hor. Klášter je známý svou asketickou atmosférou a je ideálním místem pro meditaci a modlitby. Poutníci z celého regionu sem přicházejí, aby se modlili a hledali duchovní uzdravení.

Cesta zpět

Po návštěvě Debre Sina můžete sestoupit zpět do údolí a vrátit se na hlavní silnici. Pokud máte dostatek času, můžete pokračovat dále do jiných významných náboženských míst v regionu.

Lalibela - Kostely vytesané do skály

1. **Největší zajímavost:** Lalibela je známá svými 11 kostely vytesanými do skály, které jsou mistrovským dílem středověké etiopské architektury. Kostely jako Bete Giyorgis jsou jedinečné svým designem a duchovním významem.
2. **Proč navštívit:** Lalibela je považována za „Nový Jeruzalém“ a její kostely představují vrchol etiopského náboženského stavitelství. Jsou symbolem hluboké víry a oddanosti, a návštěva tohoto místa je klíčová pro pochopení etiopské křesťanské identity.

Okolí Lalibely - Klášter Yemrehanna Kristos

- **Největší zajímavost:** Klášter Yemrehanna Kristos je jedním z nejzachovalejších příkladů aksumské architektury v Etiopii. Postaven byl v 11. nebo 12. století v jeskyni a je výjimečný svou kombinací dřevěných a kamenných vrstev, což vytváří jedinečnou a trvalou strukturu. Klášter je také proslulý svou neobvyklou polohou v horách a duchovní atmosférou, která přitahuje poutníky i turisty.

Proč navštívit

Klášter Yemrehanna Kristos představuje důležitý přechod mezi aksumským a lalibelským stavebním stylem a má hluboký historický a teologický význam. V jeskyni, kde se klášter nachází, jsou hrobky více než 10 000 lidí, což klášteru dodává význam jako místo duchovní síly a historického zájmu.

Návštěva kláštera Yemrehanna Kristos

Klášter Yemrehanna Kristos se nachází vzdušnou čarou přibližně 12 km severovýchodně od Lalibely, ale zhruba 40 km po silnici. Můžete se k němu dostat několika způsoby:

- **Pěšky nebo na mule:** Pěší túra nebo jízda na mule nabízí možnost prozkoumat malebnou etiopskou krajinu a pomaleji nasávat atmosféru oblasti.
- **Terénním vozidlem:** K dispozici je také cesta pro terénní vozidla, která vás přiblíží na několik set metrů od kláštera.

Architektura a interiér kláštera

Klášter Yemrehanna Kristos je typickým příkladem aksumské architektury, kde jsou stěny vytvořeny ze střídajících se vrstev kamene a dřeva. Tento unikátní stavební styl je známý svou odolností a estetikou, která se harmonicky začleňuje do okolní jeskyně. Uvnitř kláštera najdete vyřezávané dřevěné stropy a stěny zdobené bohatými geometrickými vzory. Klášter je zasvěcen Kristu a je stále aktivním místem bohoslužeb, což umožňuje návštěvníkům zažít autentický etiopský pravoslavný rituál.

Spirituální a kulturní význam

Yemrehanna Kristos není jen architektonickým skvostem, ale také duchovním centrem, které hraje klíčovou roli v náboženském životě regionu. Klášter, který přežil staletí, je svědkem kontinuity etiopské ortodoxní tradice a jejího vlivu na kulturní dědictví země.

Cesta zpět

Po návštěvě kláštera Yemrehanna Kristos můžete pokračovat v objevování dalších historických a náboženských míst v oblasti Lalibely. Pokud se vrátíte do Lalibely, doporučuji navštívit slavné skalní kostely, které jsou snadno dostupné a představují další vrchol etiopského křesťanského dědictví.

Aksúm - Klášter Abba Pentalewon

- **Největší zajímavost:** Klášter Abba Pentalewon, postavený v 6. století, se nachází na vrcholu kopce nad městem Aksúm a je jedním z nejstarších klášterů v oblasti. Klášter je známý svým klidným prostředím a nádherným výhledem na celé město Aksúm a jeho okolní krajinu.

Proč navštívit

Klášter Abba Pentalewon má hluboký historický a náboženský význam, protože je součástí starobylého města Aksúm, které bylo centrem jednoho z nejstarších křesťanských království na světě. Tento klášter nabízí jedinečný vhled do raného křesťanství v Etiopii a do role, kterou Aksúm sehrál v šíření křesťanství po celé zemi.

Návštěva kláštera Abba Pentalewon

Klášter Abba Pentalewon je přístupný po cestě vedoucí na vrchol kopce, což z něj činí místo, které poskytuje nejen duchovní zážitek, ale také fyzickou výzvu. Na vrcholu vás odmění nejen duchovní atmosféra, ale také úchvatné panoramatické výhledy na Aksúm a jeho historické památky.

- **Cesta ke klášteru:** Přístup ke klášteru vede po stezce, která je náročnější, ale stojí za to kvůli výhledům a atmosféře. Návštěvníci se mohou rozhodnout pro pěší výstup, který jim umožní lépe vnímat okolní přírodu a klid tohoto místa.

Spirituální a kulturní význam

Klášter Abba Pentalewon hraje zásadní roli v duchovním životě oblasti Aksúm, především díky jeho spojení s jedním z nejvýznamnějších světců etiopské pravoslavné církve, Abba Pentalewonem. Podle tradice se zde světec uchýlil do ústraní, aby se věnoval modlitbě a meditaci, což přispělo k jeho vnímání jako svatého muže s velkou duchovní silou.

Abba Pentalewon byl významnou postavou v dějinách Etiopské ortodoxní církve, žijící v 6. století. Byl jedním z Devíti svatých, skupiny misionářů, kteří přišli do Etiopie z Římské říše, pravděpodobně z oblastí jako Sýrie, aby šířili křesťanství a upevňovali víru v regionu. Tito svatí sehráli klíčovou roli při zakládání a rozšiřování mnišského života v Etiopii.

Abba Pentalewon je zvláště známý pro svůj asketický životní styl a hlubokou spiritualitu. Rozhodl se žít život v samotě a modlitbě, a proto se stáhl do odlehlé oblasti poblíž Aksúmu, kde založil Klášter Abba Pentalewon. Jeho oddanost modlitbě a meditaci mu vynesla pověst svatého muže a stal se ústřední postavou v etiopské křesťanské tradici.

Klášter, který založil, se stal místem poutí, přitahujícím věřící, kteří hledali duchovní vedení a uzdravení.

Klášter je také známý pro uchovávání několika významných relikvií a starobylých rukopisů, které jsou považovány za cenné poklady etiopského křesťanského dědictví. Tyto předměty jsou vystavovány pouze při zvláštních příležitostech a náboženských svátcích, což zvyšuje jejich posvátnost a důležitost pro místní věřící.

Architektura kláštera, která zahrnuje starobylé kamenné zdi a jednoduché, ale důmyslné stavby, odráží tradiční stavební postupy, které jsou typické pro rané křesťanské období v Etiopii. Návštěvníci mohou také vidět zbytky původních staveb z 6. století, což poskytuje jedinečný pohled na ranou historii kláštera a jeho význam v náboženském a kulturním kontextu této doby.

Každoročně se v klášteře konají poutě, při kterých věřící přicházejí, aby se modlili u hrobky Abba Pentalewona a hledali duchovní podporu a požehnání. Tyto poutě jsou významným náboženským

zážitkem, který přitahuje poutníky nejen z Etiopie, ale i z dalších křesťanských komunit po celém světě.

Cesta zpět

Po návštěvě kláštera Abba Pentalewon se můžete vrátit zpět do města Aksúm a pokračovat v objevování dalších historických a náboženských míst, která město nabízí, včetně slavných obelisků a kostela Panny Marie Sionské, kde se podle tradice nachází Archa úmluvy.

Aksúmské obelisky jsou považovány za jedny z nejdůležitějších starověkých památek v Etiopii. Tyto obelisky, někdy označované jako stély, pocházejí z doby Aksúmské říše, která existovala zhruba mezi 4. stoletím před naším letopočtem a 7. stoletím našeho letopočtu. Jsou vytesány z jednoho kusu kamene a jejich výška může dosahovat až 33 metrů.

Nejnámější z těchto obelisků je Obelisk v Aksúmu, který je 24 metrů vysoký a je zdobený falešnými dveřmi a okny. Tento obelisk byl na začátku 20. století odvezen do Itálie, ale v roce 2005 byl navrácen zpět do Etiopie a opět vztyčen na svém původním místě.

Další významné obelisky zahrnují tzv. Velký obelisk, který je vysoký přibližně 33 metrů, ale dnes leží na zemi, protože se během stavby zřítíl. Tento obelisk byl původně největší z nich a jeho rozměry a dekorace ukazují na důležitost, kterou mělo místo v aksúmské společnosti. Tyto obelisky byly pravděpodobně součástí pohřebního komplexu a sloužily jako náhrobky pro členy vládnoucí elity.

Obelisky jsou umístěny v Severním stélovém poli (Northern Stelae Field), což je archeologická lokalita v srdci města Aksúm. Hlavní obelisky, včetně slavného obelisku vráceného z Itálie a Velkého obelisku, jsou seskupeny poblíž ostatních významných památek, jako jsou Aksúmské hrobky a Kostel Panny Marie Sionské, který je také historicky významným místem spojeným s Etiopskou ortodoxní církví.

Aksúm - Klášter Panny Marie Sionské

- Největší zajímavost:** Klášter Panny Marie Sionské je jedním z nejposvátnějších míst v Etiopii, kde je podle tradice uchovávána Archa úmluvy. Tento klášter je duchovním srdcem Etiopské ortodoxní církve.
- Proč navštívit:** Archa úmluvy, pokud je zde skutečně uchována, představuje jeden z nejdůležitějších předmětů v křesťanské i židovské historii. Klášter Panny Marie Sionské je klíčový pro pochopení etiopské náboženské tradice a jejího hlubokého spojení s biblickými událostmi.

Okolí města Gondar - Klášter Debre Berhan Selassie

- Největší zajímavost:** Tento klášter, který se nachází nedaleko města Gondar, je známý svými nádhernými nástěnnými malbami a freskami, které zobrazují scény z Bible a etiopské náboženské tradice.
- Proč navštívit:** Debre Berhan Selassie je považován za jeden z nejkrásnějších klášterů v Etiopii díky svým uměleckým dílům. Navíc má klášter významné místo v náboženské historii země, protože se mu podařilo uniknout ničení během války s Mahdisty v 19. století.

Katolicismus v Etiopii

Katolická církev v Etiopii má dlouhou a významnou historii, přestože tvoří menšinu mezi náboženstvími v zemi, kde dominuje Etiopská ortodoxní církev. Katolická církev v Etiopii je rozdělena na dvě větve: **Latinskou církev** a **Etiopskou katolickou církev**, která používá východní ritus a je v plném společenství s římským papežem.

Etiopská katolická církev

<http://catholicaddis.org/Cathedral.html>

Etiopská katolická církev je početně větší než „latinská“ katolická církev v Etiopii. Používá **ge'ezský ritus**, což je starověký východní ritus, který sdílí s Etiopskou ortodoxní církví, a má svou vlastní hierarchii. Tento ritus se používá při liturgických obřadech v **ge'ezštině**, což je liturgický jazyk spojený s etiopským křesťanstvím.

Etiopská katolická církev vznikla v 19. století jako snaha některých etiopských křesťanů obnovit společenství s římským papežem, zatímco si zachovávali své vlastní tradice a liturgii. Formálně byla církev založena v roce 1930 a je organizována pod vedením metropolitního arcibiskupa v Addis Abebě, který má dozor nad několika sufragánními eparchiemi.

Církev se drží **chalcedonské christologie** a uznává univerzální jurisdikci papeže, což ji odlišuje od Etiopské ortodoxní církve, která neuznává Chalcedonský koncil z roku 451. Etiopská katolická církev je proto součástí východních katolických církví, které jsou v plném společenství s římskokatolickou církví.

Historie této církve sahá až do 15. století, kdy katoličtí misionáři přišli do Etiopie. Avšak až v 19. století se podařilo misionářům, zejména italským Lazaristům a Kapucínům, navázat trvalejší kontakt a založit katolické mise. V roce 1961 byla založena etiopská církevní provincie se sídlem v Addis Abebě, která zahrnovala několik eparchií.

V roce 2015 se Eritrejská katolická církev oddělila a stala se samostatnou církví sui iuris, což znamená, že Etiopská katolická církev nyní působí výhradně v Etiopii.

Eparchie Etiopské katolické církve

V Etiopii jsou čtyři hlavní eparchie (biskupství) Etiopské katolické církve:

1. **Archeparchie Addis Abeba**: Metropolitan see, které dohlíží na ostatní eparchie. 2. **Eparchie Adigrat**: Nachází se v severní části Etiopie. 3. **Eparchie Bahir Dar-Dessie**: Rozprostírá se v oblasti Bahir Dar a Dessie, což jsou významné oblasti na severu a severovýchodě země. 4. **Eparchie Emdeber**: Nachází se v jižní části země, ve státě Jižní národy, národnosti a lidé.

Etiopská katolická církev, přestože má menší počet věřících, hraje důležitou roli v ekumenických vztazích a kulturním dědictví Etiopie. Udržuje své liturgické a teologické tradice, které jsou hluboce zakořeněné v etiopském křesťanském prostředí, a zároveň zůstává v plném společenství s celosvětovou katolickou církví.

Latinská katolická církev v Etiopii

Latinská katolická církev je menší, ale stále významnou součástí katolické církve v Etiopii. Přestože většina katolíků v Etiopii patří k východnímu ge'ezskému ritu (Etiopská katolická církev), existuje také malá komunita katolíků, kteří se hlásí k latinskému ritu.

Historie

Katolická přítomnost v Etiopii má hluboké kořeny, sahající až do 15. století, kdy Portugalci navázali přímé kontakty s etiopskou církví během svých objevitelských výprav. Během 16. a 17. století se do Etiopie dostali jezuité, kteří se snažili přivést etiopské vládce k plnému společenství s Římem. Jejich úsilí vedlo k dočasné konverzi císaře Susenyose k katolicismu, avšak jeho pokusy o prosazení katolicismu v zemi vyvolaly povstání. Po nástupu císaře Fasilida v roce 1636 byli jezuité a další misionáři vyhnáni ze země a kontakty s Římem byly na dlouhou dobu přerušeny.

Katolické misie byly obnoveny až v 19. století, kdy misionáři, jako byli Monsignor Justin de Jacobis a kardinál Guglielmo Massaia, začali znovu šířit katolicismus v zemi. Tito misionáři položili základy současných katolických komunit v Etiopii.

Současnost

Latinská katolická komunita v Etiopii je relativně malá, ale aktivní. Tato komunita zahrnuje především potomky italských přistěhovalců a místní konvertity. Liturgie a náboženské praxe v latinském ritu se liší od ge'ezského ritu, avšak obě větve katolicismu jsou v plném společenství s papežem v Římě.

Latinská katolická církev v Etiopii spravuje několik významných institucí, včetně kostelů a škol. I když se jejich počet nemůže srovnávat s ortodoxními nebo východními katolickými chrámy, jejich přítomnost je důležitá pro katolickou komunitu v zemi.

Významná místa a instituce

1. Katedrála Nejsvětějšího Spasitele (Adigrat): Je hlavním chrámem pro latinskou katolickou komunitu v této oblasti a slouží jako centrum katolického života na severu Etiopie.
2. Kostel Panny Marie v Addis Abebě: Důležitý latinský katolický kostel, který slouží místní katolické komunitě v hlavním městě. Je místem pravidelných mší a náboženských událostí.
3. Katolické školy a charitativní organizace: Latinská katolická církev v Etiopii také provozuje několik škol, zdravotnických zařízení a charitativních organizací, které slouží jak katolickým, tak nekatolickým komunitám.

Rozdíly mezi Etiopskou katolickou církví a Etiopskou ortodoxní církví

Hlavními doktrinárními rozdíly mezi Etiopskou ortodoxní Tewahedo církví a Etiopskou katolickou církví jsou uznání Chalcedonského koncilu a papežské autority ze strany katolíků. Také existují rozdíly v

liturgických obřadech, kde například katoličtí duchovní nosí římské sutany a koláry, zatímco ortodoxní duchovní se řídí tradičními etiopskými zvyky.

Významná poutní a náboženská místa

V Etiopii existuje několik významných katolických poutních míst a kostelů, zejména v regionech, kde má Etiopská katolická církev silné zastoupení. Patří mezi ně například:

- Katedrála Svatého Spasitele v Adigratu:** Hlavní kostel v eparchii Adigrat, známý svým významem v komunitě a jako centrum katolického života na severu Etiopie.
- Medhane Alem katolický kostel v Addis Abebě:** Důležitý kostel, který slouží katolické komunitě ve hlavním městě.
- Katedrála svatého Antonína v Endibiru:** Centrum katolické komunity v jižní Etiopii.

Tyto chrámy a kláštery slouží jako duchovní centra pro etiopské katolíky a jsou místy, kde se konají důležité liturgické slavnosti a poutě.

Katolické svatyně

V Etiopii existuje několik významných katolických svatyní a klášterů, které patří k oběma hlavním větvím katolicismu, tedy k Etiopské katolické církvi a k Latinské katolické církvi.

Klášter Kidane Mehret (Addis Abeba) - Tento klášter je jedním z hlavních center Etiopské katolické církve, která používá vlastní ritus (Ge'ezský ritus). Klášter se nachází v Addis Abebě a slouží jako důležité místo pro náboženské ceremonie a duchovní aktivity katolických věřících.

Katolická kaple poblíž ortodoxní katedrály sv. Trojice (Holy Trinity Cathedral) v Addis Abebě, která slouží věřícím Latinské katolické církve. Zdejší komunitu tvoří převážně cizinci a diplomaté.

Maka Maryam v Alitiena - Tento klášter se nachází v regionu Tigray a je důležitým místem pro katolické poutníky. Klášter je zasvěcen Panně Marii a slouží jako jedno z hlavních center katolické víry v severní Etiopii.

Kostel sv. Františka v Hararu - Tento kostel patří Latinské katolické církvi a je významný zejména pro svou historii spojenou s italskou misí v Etiopii. Harar je známý jako jedno z center katolické víry v této části země.

Jezero Tana

Bahir Dar

Cesta lodí ke klášterům **Entos Eyesu** a **Kibran St. Gabriel** na ostrovech v jezeře Tana:

„Prosím, mohl(a) byste mi poradit, jak se dostat na ostrovy na jezeře Tana, kde se nacházejí kláštery Entos Eyesu a Kibran St. Gabriel? Mohli byste mě také nasměrovat na někoho, kdo by mi s tím mohl

pomoci?“

Amharština:

እባኩን ወደ ታና ህዋሳት የሚገኙ አብያተ ክርስቲያን (ኤንቶስ ኢይሱ እና ኪብራን ቅዱስ ገብርኤል) ለመድረስ መንገድ እትም መሰንበት ትችላለህ/ትችላለሽ? ማን ሊረዳኝ እንደሚችል ማስታወቅ ትችላለህ/ትችላለሽ?

Latinizovaný přepis: Ebäkotn wede Tana hīwasat yemīgenyu abiyate kristiyan (Entos Iyasu ina Kibran Qidus Gebriel) lemedres meniged etem masenebet tichilaleh/tichilalesh? Man liredanyi indemīchil masitawik tichilaleh/tichilalesh?

Zvláštním ostrovem je **Tana Qirqos** na východě jezera, který obývají mniši. Předpokládá se, že na něm kolem roku 400 př. n. l. spočívala Archa úmluvy.¹⁾ Je to na východě jezera, asi 30 km od Bahir Daru.

Na poloostrově Zeghe (11.6949722N, 37.3412250E) je Ura Kidane Mehret a nedaleko Azuwa Maryam.

Vodopády Modrého Nilu (Tis Abay)

Každou hodinu odjíždí bus z Bahir Daru do Tis Abay. Poslední zpět 3:30 (někdy i 4:30)

Lalibele

Etiopský král v Lalibele nechal vybudovat 11 kostelů, z nichž každý je vytesaný do skály jako kamenný monolit. Město se stalo cílem křesťanských poutníků, kteří nemohli putovat do Jeruzaléma a jsou pod správou etiopské církve, která je jednou z východních odnoží křesťanství.

Jeden z mých nejlepších zážitků při návštěvě Etiopie. Náš průvodce Mogus byl nejlepší, podrobně nám vysvětlil historii a dokonce mě a mou rodinu pozval do svého rodinného domu na speciální večeři a autentické nápoje z této oblasti. Pokud se někdy rozhodnete ho navštívit, kontakt na něj je +251 93 523 2205. Určitě nebudete zklamáni.

WOW!! An absolutely incredible experience - I went on a 3 day hiking tour through the lalibela mountains in January 2023 with a funny, kind and professional guide called Zinabie +251 92 262 7853 (on whatsapp) who organised everything.

https://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g480193-d7033629-Reviews-or10-Lalibela_Ethiopia_Tours-Lalibela_Amhara_Region.html#/media/7033629/657140245:p/?albumid=-160&type=0&category=-160

Itinerář

- 9. 1. PRG 15:20 - 20:00 Káhira (Egyptair MS790 / mytrip), 2h 25min Přestup v Káhiře, 22:25

22:50 Káhira

- 10. 1. ~~03:05~~ 3:30 Addis Ababa ADD (Egyptair MS851 / mytrip)
- 11. 1.
- 12. 1.
- 13. 1.
- 14. 1.
- 15. 1.
- 16. 1.
- 17. 1. ADD-CAI 5:35-13:45 (flynas / flynas) ADD To JED:
  - Flight XY 686 05:35, Arrival Jeddah 08:25 (King Abdulaziz International Airport Terminal 1 - New Airport, Stopover in Jeddah (JED) 4 hour 00 minute),
  - JED to CAI Flight XY 571 Departure Jeddah 12:25 (King Abdulaziz International Airport Terminal 1 - New Airport) Arrival Cairo 13:45 (Cairo International Airport - Terminal 1 Hall 1)
- 18. 1.
- 19. 1. Giza (SPX) - Antalya (AYT) ~~9:25-12:10~~ 8:40-11:25 (check-in 7:40) Pegasus Airlines PC5087 (booking.com)
- 20. 1.
- 21. 1.
- 22. 1.
  - Antalya (AYT) - London Gatwick (Jižní terminál) (LGW) 0:40-2:30 wizzair XWJ43K
  - Londýn Luton (LTN) - Praha (PRG) 18:10-21:10 wizzair MFN8YI

1)

<https://www.laketana-biosphere.com/explore/cultural-heritage/monasteries/>

From:

<https://cesty.in/> - **Cestovatelské stránky**

Permanent link:

<https://cesty.in/etiopie?rev=1734612813>

Last update: **2024/12/19 13:53**

